

Změny v RIV 2020 v souvislosti s Open access a návrh na jejich realizaci v evidenci tvůrčí činnosti na UK

Pokyny pro odevzdávání dat do RIV od roku 2020 přináší následující změny:

- 1) **Údaj o režimu Open access dle stanoveného číselníku¹** - nový povinný údaj
- 2) **Předpokládaný termín zpřístupnění plného textu výsledku** – nový údaj povinný u Open access s časovým embargem
- 3) **Odkaz na webovou stránku výsledku** - nově je údaj **povinný** u druhu výsledku J (článek v časopisu), pro nějž se má uvést odkaz na webovou stránku, ze které je dostupný jeho plný text. Je-li plný text archivován ve veřejně přístupném institucionálním repozitáři předkladatele, uvede se odkaz do tohoto repozitáře.

Pro přechodné období roku 2020, než bude zprovozněn institucionální repozitář UK (DSpace), se navrhuje následující postup:

V OBD IS Věda bude implementován **mechanismus pro automatické generování veřejných odkazů** („CUNI-handle“), které budou obsahovat jednoznačný bezvýznamový identifikátor záznamu a budou obsluhovány přesměrovávacím skriptem, který v závislosti na aktuálních údajích v záznamu v OBD bude přesměřovat na (v pořadí dle priority):

- adresu dle DOI
- URL uvedené v poli Odkaz na webovou stránku výsledku
- adresu veřejného rozhraní IS Věda

Tím bude zajištěno, že odkazy odeslané do RIV budou moci zůstat platné i v případě, že dojde ke změně URL. V takové situaci postačí úprava záznamu v OBD a nebude nutné zasílat změnovou dávku do RIV.

To zároveň znamená, že v případě, kdy existuje DOI, není nutné vyplňovat další URL – systém bude nově adresu dle DOI do pole Odkaz na plný text předvyplňovat.

Kategorie A – Open access a B – Open access s časovým embargem je možné zvolit pouze v případě, pokud je vyplněno pole DOI nebo Odkaz na webovou stránku výsledku.

Kategorii C – omezený přístup je možné zvolit pouze v případě, pokud je vyplněno pole DOI nebo Odkaz na webovou stránku výsledku nebo je přiložen plný text výsledku do OBD.

¹ **A = Open access** - trvalé, okamžité, svobodné a bezplatné online zpřístupnění plných textů publikovaných vědeckých výsledků (nejčastěji článků) bez omezení

B = Open access s časovým embargem - zdroj, který je metadatovým přístupem do doby, než je uvolněn pro otevřený přístup k určitému datu. Embarga jsou stanovena podmínkami vydavatelů (volný přístup k článkům až po uplynutí stanovené doby od publikování, zpravidla 6-12 měsíců) nebo poskytovatelů financí nebo mohou být stanoveny samotným autorem

C = omezený přístup - omezený přístup se týká zdroje s určitým typem omezení pro plně otevřený přístup, např. uživatel se musí do systému zaregistrovat, aby získal k tomuto zdroji přístup. Plný obsah je dostupný pouze předplatitelům nebo uživatel musí autorovi nebo správci systému odeslat žádost pro získání přístupu ke zdroji, případně je přístup ke zdroji omezen na konkrétní komunitu (např. univerzitní knihovní systémy apod.)

D = pouze metadata - přístup pouze k metadatům se týká zdroje, kde je přístup k výsledku omezen pouze na katalogizační / bibliografický popis tohoto výsledku, avšak plný text není v systému, ani na jiné platformě k dispozici a nelze jej na primární zdroj s otevřeným přístupem ani odkázat.

Přístup k článku v okamžiku vkládání záznamu do OBD	Kategorie Open access
Plný text je trvale a bezplatně dostupný na volně přístupné webové stránce.	A - Open access
Články ze stejného časopisu mají obvykle volně dostupný plný text , ale daný článek ještě nebyl zveřejněn , pravděpodobně je ve zpracování.	S dokončením záznamu v OBD je buď třeba vyčkat, dokud nebude text zveřejněn, a potom zvolit variantu A – Open access , nebo vložit plný text do OBD a zvolit C- omezený přístup . Není-li plný text k dispozici pro vložení do OBD, je nutno zvolit D - pouze metadata .
Plný text bude volně dostupný po uplynutí stanovené lhůty , zatím jsou dostupné pouze popisné údaje (metadata).	Je-li známa přesná lhůta, zvolí se B - Open access s časovým embargem ze strany vydavatele a lhůta se uvede do příslušného pole. Není-li lhůta známa, je třeba vložit plný text do OBD a zvolit C- omezený přístup . Není-li plný text k dispozici pro vložení do OBD, je nutno zvolit D - pouze metadata .
Plný text je dostupný pouze po přihlášení registrovaného uživatele/ předplatitele nebo je dostupný pouze z IP adresy předplatitele.	C - omezený přístup
Články ze stejného časopisu mají obvykle plný text dostupný pro registrované uživatele a předplatitele, ale daný článek ještě nebyl zveřejněn, pravděpodobně je ve zpracování.	C - omezený přístup
Plný text není dostupný na žádné webové stránce, ale je přiložen k záznamu v OBD.	C - omezený přístup
Článek nemá dostupný plný text, ale existuje volně dostupná webová stránka s metadaty.	D - pouze metadata
Článek nemá dostupný plný text a stránka s metadaty záznamu neexistuje nebo je na ni přístup pouze pro registrované uživatele nebo předplatitele.	D - pouze metadata

Vysvětlivka k pojmu **metadata**:

Metadata jsou obecné popisné údaje o dokumentu, u článku je to zpravidla název článku, autoři a jejich afiliace, název zdroje, rok, ročník, strany, abstrakt a další.